

63
DA

FACTS

Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur

ISSN 1681-2093

Unge ansattes sikkerhed — Råd til forældre

Er dine børns arbejdsplads et sikkert sted at arbejde? Er du sikker på, at der er nogen, der passer på dem? Dette factsheet skal bidrage til, at du får kendskab til, hvilke foranstaltninger arbejdsgiveren skal træffe for unges sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, samt bidrage til, at du kan tale med dine børn om forebyggelse af skader på arbejdspladsen.

Hvert år påtager millioner af skoleelever og studerende i Europa sig et deltidsarbejde, fritids- eller sommerferiejob for at tjene nogle lommepenge. Mange er i praktik under uddannelsen. Andre påbegynder et fuldtidsarbejde for første gang. Den erhvervs erfaring, som de unge opnår tidligt, kan komme dem til gode — og give dem bedre muligheder for at tilegne sig nye færdigheder, men erfaringerne skal gøres i et sikkert og sundt arbejdsmiljø.

Når unge tiltræder en fuldtidsstilling for første gang, skal det også være en sikker og produktiv start, så de »arbejder for at leve«. Sådan er det desværre ikke altid. Antallet af arbejdsulykker, der ikke har døden til følge, er ifølge europæiske statistikker mindst 50 % højere blandt de 18-24-årige end i nogen anden aldersgruppe (!).

En 17-årig pige mistede en del af en finger blot en time efter, at hun startede sit feriejob. Hendes fingre blev knust i en maskine, der fremstiller kager, i det bageri, hvor hun arbejdede...

En 18-årig mekanikerlærling døde 4 dage efter, at han blev omspændt af flammer. Han hjalp sin værkfører med at tømme en blanding af benzin og diesel ned i en opsamlingsbeholder, da benzinen eksploderede...

Ansatte er beskyttet af arbejdsmiljøregler, som pålægger arbejdsgivere at vurdere de risici, som arbejdet frembyder, og

træffe de nødvendige foranstaltninger med hensyn til forebyggelse, instruktion og oplæring.

Arbejdsgivere har et særligt ansvar for unge ansatte og nye ansatte på grund af deres manglende oplæring, erfaring og bevidsthed om risici.

Sikkerhed for unge under 18 år — Hvad skal arbejdsgiveren gøre?

De enkelte EU-lande har indført regler ud fra de europæiske regler om pligt til at beskytte unge på arbejdspladsen (?). De tager hensyn til de særlige risici, som unge ansatte er udsat for på arbejdspladsen, og som skyldes de unges manglende erfaring og manglende bevidsthed om risici samt det forhold, at de endnu ikke er fuldt fysisk og psykisk udviklede.

Disse regler pålægger arbejdsgiveren:

- at tage hensyn til unges manglende erfaring og bevidsthed om de risici, som arbejdet frembyder for deres sikkerhed og sundhed, samt det forhold, at de unge endnu ikke er fuldt udviklede mv. i deres vurdering af de risici, som arbejdet frembyder for de unges sikkerhed og sundhed
- at foretage en arbejdspladsvurdering (APV), INDEN den unge tiltræder arbejdet
- at tage hensyn til APV'en, når det afgøres, om den unge skal forbydes at udføre visse former for arbejde
- at gøre forældre til eller værger for børn i den skolepligtige alder bekendt med resultatet af APV'en og de foranstaltninger, der er truffet for at imødegå de pågældende risici.

Som hovedregel må unge under 18 IKKE beskæftige sig med:

- arbejde, der overstiger deres fysiske eller psykiske ydeevne
- arbejde, der medfører skadelig udsættelse for giftige eller kræftfremkaldende stoffer
- arbejde, der medfører udsættelse for stråling
- arbejde, der medfører udsættelse for ekstrem varme, støj eller rystelser
- arbejde, der indebærer en ulykkesrisiko, som unge må antages ikke at kunne erkende eller afværge på grund af manglende sans for sikkerhedsaspekterne eller manglende erfaring eller uddannelse.

Factsheet om »Beskyttelse af unge på arbejdspladsen« indeholder nærmere oplysninger om opgaver, alder, arbejdstidsbegrænsninger, særlige undtagelser for erhvervsuddannelse og de strenge begrænsninger, der gælder for arbejde udført af børn under den skolepligtige alder i de medlemsstater, hvor dette er lovligt. De præcise krav findes i den nationale lovgivning.

(!) Eurostat, *Work and Health in the EU — a statistical portrait 1994-2002*.

(?) Rådets direktiv 94/33/EF af 22. juni 1994 om beskyttelse af unge på arbejdspladsen fastsætter **minimums**forskrifter, og lovgivningen i Deresland er muligvis strengere, fx med hensyn til mindstealderen for børns adgang til beskæftigelse eller arbejde og forbud mod visse aktiviteter.

Unge under 18 år er underlagt skærpede regler, fordi de mangler erfaring og måske endnu ikke er fuldt fysisk og psykisk udviklede. Der er desuden begrænsninger med hensyn til deres arbejdstider. Arbejdsgivere, som har unge i erhvervspraktik, skal sikre dem mindst det samme beskyttelsesniveau for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen som de øvrige ansatte.

Hvis den unge stadig er i den skolepligtige alder, skal arbejdsgiveren gøre forældre eller værger bekendt med risici og de kontrolforanstaltninger, der er truffet. Dette skal gøres, inden den unge starter på arbejdet.

Hvad kan forældre gøre

Ulykker og dødsfald forekommer også blandt unge, på trods af at de fleste arbejdsulykker kan undgås. Arbejdet kan også svække unges helbred fremover. Fx hvis de udfører arbejde, der medfører udsættelse for allergifremkaldende stoffer, høreskadende støj, eller hvis de udfører arbejde i u hensigtsmæssige eller anstrengende arbejdsstillinger. Betydningen af forebyggelse og undervisning i sikkerhed og sundhed må derfor ikke undervurderes.

Her er nogle skridt, du kan tage for at hjælpe dine børn:

- Tal med dine børn om valg af ferie-, fritids- eller weekendjob eller praktikpladser; hvilke jobmuligheder og arbejdspladser findes der?
- Undersøg, hvilke former for opgaver de skal udføre.
- Spørg dem, hvilken form for oplæring, de har fået, og hvem de refererer til; fortæl dem, at de ikke skal være bange for at bede om at blive oplært og få hjælp, inden de skal betjene udstyr eller udføre et nyt job eller en ny arbejdsopgave.
- Tal jævnligt med dem om deres arbejde; tilskynd dem til at tale med dig om alle problemer, der vedrører deres arbejde eller arbejdsmiljø.
- Tal med deres arbejdsgiver om sikkerheds- og sundhedsregler og -uddannelse.
- Advar dine børn om de farer, de udsætter sig for ved at arbejde alene eller om natten.

- Tilskynd dine børn til at stille spørgsmål og søge hjælp, hvis de er usikre med hensyn til praksis eller arbejdsopgaver, samt at indberette farer, skader eller sygdom med det samme, uanset hvor ubetydelige de virker.
- Tilskynd dem til at tale med arbejdspladsens læge, sygeplejerske eller anden arbejdsmiljømedarbejder (hvis der er nogen), og hvis de går til deres egen læge mv. og klager over sygdom eller et sundhedsproblem, så skal de fortælle lægen, hvad deres arbejde består i.
- Påpeg, at de også kan henvende sig til sikkerhedsrepræsentanten eller tillidsrepræsentanten (hvis der er nogen) vedrørende sikkerhedsproblemer.
- Tal med dine børn om de erfaringer, du selv har gjort med hensyn til sikkerhed og sundhed i dit nuværende eller tidligere arbejde, hvad der skete, hvad der blev gjort, hvad du ville have gjort, hvis du havde vidst bedre.
- Tilskynd dine børns skole eller uddannelsessted til at inddrage aktiviteter om arbejdspladsvurdering i undervisningen.
- Tal med andre forældre om emnet.
- Undersøg, hvad din egen arbejdsplads gør for at beskytte unge ansatte.
- Tilskynd dine børn til selv at finde ud af mere om sikkerheds- og sundhedsaspekter af deres arbejde, for eksempel fra den nationale myndighed eller via links til kilder på agenturets hjemmeside. Find ud af mere selv!

Unge ansatte har ligesom andre ansatte tre vigtige **rettigheder** på arbejdsmiljøområdet:

1. retten til at vide besked
2. retten til at deltage
3. retten til at afslå usikkert arbejde.

De har også **forpligtelser**, herunder til at:

1. arbejde sikkert
2. indberette farer
3. bruge personlige værnemidler.

De unges ønske om at behage eller usikkerhed kan være en hæmsko for dem. Tal med dem om deres rettigheder, nødvendigheden af altid at arbejde sikkert og altid at følge sikkerhedsprocedurer for at beskytte sig selv og arbejdskolleger — arbejdet er ikke blot en leg.

Yderligere oplysninger og kilder på: <http://ew2006.osha.eu.int/>
Kilderne omfatter Deres nationale arbejdsmiljømyndighed, fagforeninger og erhvervsorganisationer.

Se desuden Arbejdstilsynets hjemmeside: <http://at.dk> og link til Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 239 af 6. april 2005 om unges arbejde på adressen: <http://www.at.dk/sw12593.asp>

Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tlf. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83
E-post: information@osha.eu.int

© Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur. Eftertryk tilladt med kildeangivelse. Printed in Belgium, 2006

